

NACRX001NQW7
prvotní identifikátor

Dne: 12.4.2016 Naše značka: NA- 1415/03-2016 Vyřizuje/tel.: Kokošková / 974 847 287

Vaše značka:

ZPRÁVA ZE ZAHRANIČNÍ PRACOVNÍ CESTY

MÍSTO: Berlín, Německo

ÚČEL CESTY: Studijní pobyt v rámci vzájemné výměny archivářů ČR a BRD - Nacistická okupační správa v PČM a její představitelé

ÚČASTNÍCI CESTY: PhDr. Zdeňka Kokošková, vedoucí 3. oddělení Národního archivu
Mgr. Monika Sedláková, pracovnice 3. oddělení Národního archivu

ZPRÁVU PODÁVÁ: PhDr. Zdeňka Kokošková a Mgr. Monika Sedláková

NAVŠTÍVENÉ INSTITUCE: Bundesarchiv, Abteilung Deutsches Reich, Finckelsteinallee 63,
12205 Berlin
Landesarchiv Berlin, Eichborndamm 115-121, 13403 Berlin
Brandenburgisches Landeshauptarchiv Potsdam, Am
Mühlenberg 3, 14476 Potsdam

TRVÁNÍ CESTY: 3. – 8. 4. 2016

DATUM VYHOTOVENÍ: 15. 4. 2016

SCHVALUJE: PhDr. Eva Drašarová, CSc., ředitelka Národního archivu
podepsáno elektronicky

TEXT ZPRÁVY ZE ZAHRANIČNÍ PRACOVNÍ CESTY

ČÁST VŠEOBECNÁ:

Služební cestu jsme zahájily v neděli 3. dubna 2016 v 8.27 hodin v Praze na hlavním nádraží, kde jsme nastoupily do vlaku EC 176 Johannes Brahms. Hranice jsme překročily krátce po 10. hodině. Do Berlína na nádraží Südkreuz jsme dorazily ve 12.58 hodin. Během cesty nenastaly žádné problémy.

Většinu týdne jsme pracovaly v Bundesarchivu na Finckensteinallee, kde se nachází oddělení Německé říše spravující archivní dokumenty ústředních říšských úřadů z let 1867/71-1945. Navštívily jsme také Zemský archiv v Berlíně (Landesarchiv Berlin) a Braniborský Hlavní zemský archiv v Postupimi (Brandenburgisches Landeshauptarchiv Potsdam).

Zpět do České republiky jsme se vracely v pátek 8. dubna 2016. V Berlíně na hl. nádraží jsme nastoupily do vlaku EC 179 Alois Negrelli, který vyjížděl v 17.00 hod. a do Prahy, hl. nádraží, přijel v 21.28 hod. (přejezd hranic cca 19.55 hod.). Návrat proběhl bez potíží.

ČÁST ODBORNÁ:

Tento náš pobyt v Berlíně se uskutečnil v rámci vzájemné výměny odborných pracovníků státních archivů ČR a Německa. Pobyt jsme zahájily setkáním s vedoucí ref. R 2 Janou Blumbergovou, která je odpovědná mj. za archivní soubory obsahující personální spisy z období nacismu v Německu. Diskutovaly jsme zejména o příslušných archivních fondech a sbírkách, způsobu jejich půjčování a citacích zdrojů.

Úkolem našeho pobytu bylo dokončení výzkumu k osobám zastávajícím v Protektorátu Čechy a Morava v letech 1939-1945 funkci oberlandrátů, aby bylo možné zveřejnit jeho výsledky a zároveň pokračovat v již započatém výzkumu k dalším nejvyšším úředníkům protektorátní okupační správy. Zajímaly jsme se zejména o personální spisy z fondů centrálních říšských úřadů uložených v oddělení Říše Bundesarchivu v Berlíně, které při našem loňském pobytu nebyly na místě a dále spisy k několika nově dohledaným osobám. Zároveň nám na naši písemnou žádost zaslou z Prahy nechala paní Blumbergová připravit

již dříve studované materiály, které obsahují fotografie potřebné pro zveřejnění v publikaci, ale tentokrát v podobě papírových originálů, abychom je mohly vyhodnotit a objednat vyhotovení digitálních reprodukcí.

Většina zpracovaných personálních spisů je v Bundesarchivu k dispozici, jak jsme již uváděly ve zprávě ze září loňského roku, ve vyhledávacím systému Invenio, který odkazuje na archivní fondy přístupné na mikrofilmech či mikrofiších (Reichskanzlei der NSDAP, SS-Führerpersonalakten, Sammlung SA mit Sturmabteilungen der NSDAP aj.) a také na personální spisy v podobě papírového originálu z fondů Reichsjustizministerium, Reichsinnenministerium a dalších. Vedle systému Invenio je dostupná ještě vedlejší personální databáze – tzv. Databank, NS-Archiv des MfS (spisy shromážděné bývalým východoněmeckým Ministerstvem bezpečnosti), v níž je možné najít odkazy zejména na fondy Reichsinnenministerium, Präsidialkanzlei a Oberreichsanwalt beim Reichsgericht.

Po příjezdu do Bundesarchivu jsme ale zjistily, že výše popsané systémy v badatelně nefungují a mimo provoz zůstaly bohužel až do našeho odjezdu. Naštěstí byli tamní kolegové tak laskaví, že v polovině týdne za nás provedli rešerši alespoň v systému Invenio (zejména paní Blumbergová), protože jejich přístup k této pomůcce zůstal zachován. Nakonec se nám tedy podařilo prostudovat spisy asi k deseti novým osobám, zároveň upřesnit některé citace a dále objednat digitálních kopie fotografií téměř 30 osob.

Ve středu jsme se na vlastní žádost setkaly s novým vedoucím celého oddělení Deutsches Reich Dr. Waltrem Naasnerem a přátelsky si s ním popovídaly zejména o německém archivnictví, o struktuře Národního archivu a o hlavních úkolech oddělení státní správy 1918-1945 i o případné možnosti prominutí poplatku za vyhotovení kopií fotografií uložených ve fondech Bundesarchivu.

Na základě dříve zaznamenaných odkazů na spisy z databáze NS-Archiv des MfS, které jsou v současné době uloženy v různých německých státních archivech, jsme během svého pobytu v Berlíně navštívily Zemský archiv v Berlíně a Braniborský hlavní zemský archiv v Postupimi, kde jsme prostudovaly několik drobnějších osobních spisů týkajících se hledaných německých úředníků.

Závěr

V Bundesarchivu jsme díky vstřícnosti tamních kolegů téměř dokončili výzkum archivních materiálů k osobám, které vedly úřady okupační správy na úrovni oberlandrátů. Díky poruše systému Invenio nám však zbývá ještě projít databázi NS-Archiv des MfS a dohledat specifickou literaturu k dané problematice v berlínských knihovnách. Těmito úkoly se bude zabývat třetí spoluřešitel projektu Doc. PhDr. Jaroslav Pažout, který má jet do Berlína v létě letošního roku na pobyt hrazený z institucionální podpory pro vědu.